

Výukové metody

ŠP JS 2020

Výuková metoda

- Cílevědomý a záměrný postup, kterým učitel reguluje učení žáků při vyučování.
- Způsob záměrného uspořádání činnosti učitele a žáka (cesta) směřující k danému výukovému cíli.
- Způsob uspořádání učiva ve vyučovacím procesu.

Vývoj metod

Antika: dialog, sokratovská metoda (kladení otázek).

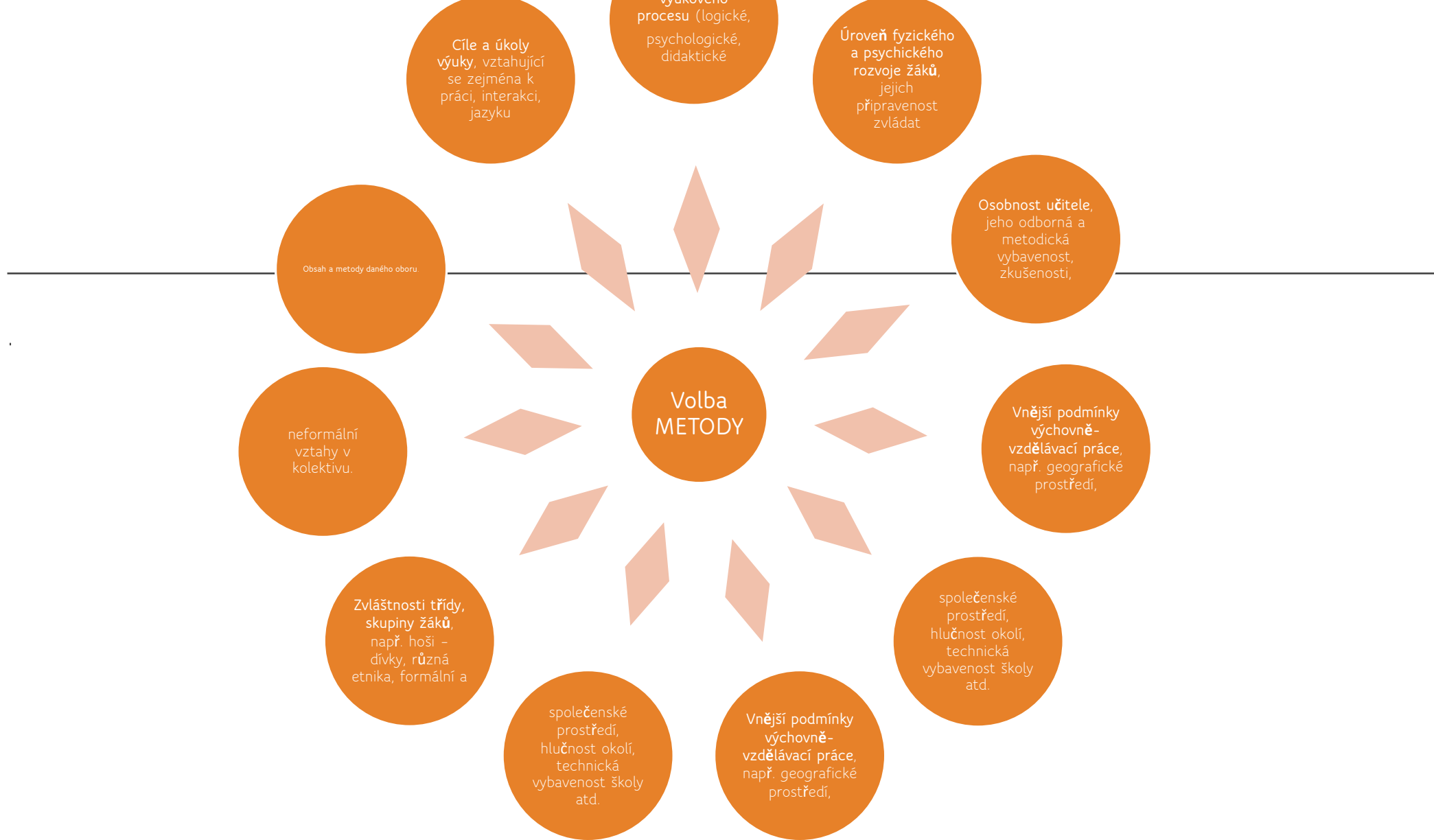
Středověk: memorování poznatků, často bez pochopení významu.

17. stol.: přirozená metoda, slovně-náborová koncepce, paralela společnost-příroda (co lze pozorovat-aplikovat)

19. stol.: Herbart – teorie
„formálních stupňů vyučování“
– jasnost, asociace, systém,
metoda; zdogmatizována
„herbartovci“ a vedla k
memorování, pamětnímu učení
a pasivitě žáků.

20. st. – aktivní učení, žák má být při výuce aktivizován pro rozvoj myšlení a jeho osobnosti; problémová (J. Deweye), metoda projektová (W.H. Kilpatricka), pracovní metoda (G. Kerchensteiner), apod.

Pedagogické inovace - důraz na spoluúčast žáka a učitele ve vyučování, aktivitu žáka a jeho učební styly, schopnosti a potřeby
výuka v současné škole.

Dělení výukových metod (Lerner)

<http://dielektrika.kvalitne.cz/klasiflerner.html>)

Metoda informačně receptivní: předávání hotových informací (výkladem, vysvětlováním, popisem, ilustrací, učebnicemi, pokusy, videoprogramem, filmem apod.), osvojení poznatků závisí na žákových schopnostech, zkušenostech a vlastnostech.

Metoda reproduktivní: učitel konstruuje učební úlohy, řídí a kontroluje plnění učebních úloh, nevede k tvůrčí činnosti, žáci reprodukují poznatky, řeší typové úlohy, záměrně či nezáměrně si zapamatovávají.

Metoda problémového výkladu: učitel vytyčí problém a žák ho řeší sám; seznamuje se s logikou jednotlivých fází řešení, často převažuje nezáměrné zapamatování.

Metoda heuristická: učitel konstruuje učební úlohy tak, aby pro žáky znamenaly určitou obtíž a vyžadovaly tak od nich samostatné řešení některých fází, aktivitou učitele a žáků v rovnováze.

Metoda výzkumná: žák hledá samostatně řešení pro celistvý problémový úkol, stanoví si posloupnosti jednotlivých etap řešení, samostatně studuje; učitel sestaví (vybere) vhodné učební úlohy, kontroluje průběh řešení, ale jeho aktivita v procesu výuky ustupuje do pozadí.

Dělení metod (Maňák, Švec, 2003)

1. Klasické výukové metody

1.1. Metody slovní

1.1.1. Vyprávění

1.1.2. Vysvětlování

1.1.3. Přednáška

1.1.4. Práce s textem

1.1.5. Rozhovor

1.2. Metody názorně- demonstrační

1.2.1. Předvádění a
pozorování

1.2.2. Práce s obrazem

1.2.3. Instruktaž

1.3. Metody dovednostně- praktické

1.3.1. Napodobování

1.3.2. Manipulování, laborování a
experimentování

1.3.3. Vytváření dovedností

1.3.4. Produkční metody

2. Aktivizující metody

2.2 Metody heuristické, řešení problémů

2.3 Metody situační

2.4 Metody inscenační

2.5 Didaktické hry

2.6 Metody diskusní

3. Komplexní výukové metody

3.1. Frontální výuka

3.2. Skupinová a kooperativní výuka

3.3. Partnerská výuka

3.4. Individuální a individualizovaná výuka, samostatná práce žáků

3.5. Kritické myšlení

3.6. Brainstorming

3.7. Projektová výuka

3.8. Výuka dramatem

3.9. Otevřené učení

3.10. Učení v životních situacích

3.11. Televizní výuka

3.12. Výuka podporovaná počítačem

Literatura:

Švec, v. Maňák, J. (2003). *Výukové metody*. Brno: MU.

Kalhous, z., Obst, O. (2002). *Školní didaktika*. Praha: Portál.

<http://dielektrika.kvalitne.cz/klasiflerner.html>